II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 4 november 1998

betreffende de steun van Frankrijk ten gunste van Nouvelle Filature Lainière de Roubaix

(kennisgeving geschied onder nummer C(1998) 3515)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(1999/378/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, inzonderheid op artikel 62, lid 1, onder a),

Na belanghebbenden overeenkomstig bovengenoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken, en gelet op deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

Bij brieven van 6 mei en 16 september 1996 vestigde de Duitse industriebond „Industrieverband Garne und Gewebe" de aandacht van de Commissie op steun die ten gunste van Nouvelle Filature Lainière de Roubaix was of zou kunnen zijn toegekend.

Bij brief van 25 september 1996 en op uitdrukkelijk verzoek van de Commissie bij brieven van 15 mei en 3 juli 1996 stelde de Franse regering de Commissie in kennis van de steun die zij had toegekend of voornemens was toe te kennen aan Nouvelle Filature Lainière de Roubaix. Bij brieven van 22 november 1996 en van 16 januari, 2 april en 3 juli 1997 verstrekte de Franse regering de Commissie aanvullende gegevens. Bij brief van 19 september 1996 deelde de handelsrechtbank Roubaix Tourcoing de Commissie haar vonnis van 17 september 1996 mede in de procedure inzake gerechtelijk herstel („redressement judiciaire") van SA Filature Lainière de Roubaix.

Bij brief van 18 augustus 1997 stelde de Commissie de Franse regering in kennis van haar besluit ten aanzien van deze steun de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag in te leiden. Het besluit van de Commissie tot inleiding van de procedure werd in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* [1] bekendgemaakt. De Commissie heeft belanghebbenden uitgenodigd hun opmerkingen over de betrokken steunmaatregel te maken.

Bij brief van 24 september 1997 diende de Franse regering haar opmerkingen bij de Commissie in. Naar aanleiding daarvan verzocht de Commissie de Franse regering op 2 maart en 17 juni 1998 schriftelijk om aanvullende inlichtingen, waarop de Franse regering antwoordde bij brieven van 8 mei, 21 juli en 16 oktober 1998. Aanvullende informatie werd ontvangen bij brief van 30 oktober 1998.

II. BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOCHTE STEUNMAATREGEL

Deze beschikking betreft steun in de vorm van een participatielening van 18 miljoen FRF en van een investeringspremie van 22 miljoen FRF die de Franse regering Nouvelle Filature Lainière de Roubaix in het kader van de procedure inzake gerechtelijk herstel van het concern SA Filature Lainière de Roubaix heeft toegekend.

[1] PB C 392 van 24.12.1997, blz. 6.

1. **Begunstigde van de steun**

Na de faillissementsaanvrage heeft de handelsrechtbank Roubaix bij vonnis van 30 april 1996 de gerechtelijke procedure ingeleid tegen het concern SA Filature Lainière de Roubaix, hierna SA Filature genoemd, dat bestaat uit de drie ondernemingen SA Groupe Lainière, SA Lainière de Roubaix en SA Proditex. Bij vonnis van 17 september 1996 heeft de handelsrechtbank Roubaix, nadat zij had vastgesteld dat het plan voor herstel door afbetaling van de schulden overeenkomstig artikel 18 van wet 85-98 van 25 januari 1985 niet uitvoerbaar was en een uitnodiging tot inschrijving had doen uitgaan gericht op overdracht van de onderneming, besloten de onderneming volgens de bepalingen van de genoemde wet over te dragen aan een onlangs opgerichte onderneming in de vorm van een naamloze vennootschap met een kapitaal van 510 000 FRF, „Nouvelle Filature Lainière de Roubaix" genaamd, hierna „Lainière de Roubaix" genoemd.

Bij genoemd vonnis en met ingang van 1 oktober 1996 zijn derhalve de activa van de ondernemingen in gerechtelijk herstel, alsmede een groot deel van de door deze ondernemingen gesloten exploitatie- en dienstverleningscontracten tegen een prijs van 4,8 miljoen FRF aan de aandeelhouders van de nieuwe onderneming overgedragen. De overgenomen activa werden op 1 september 1996 op 50,956 miljoen FRF gewaardeerd en waren als volgt samengesteld: onlichamelijke en financiële activa: geen; roerende lichamelijke activa: 21,126 miljoen FRF; voorraden en onderhanden werk: 20,676 miljoen FRF; te innen vorderingen: 3,647 miljoen FRF en liquide middelen: 5,507 miljoen FRF. De financiële schulden van de ondernemingen in gerechtelijk herstel, waarvan het bedrag de Commissie niet is medegedeeld, zijn in het kader van de gerechtelijke herstelprocedure betaald. In verband hiermee heeft de Franse regering de nieuwe onderneming de onderhavige steun toegekend die hierna is omschreven. In de motivering van het vonnis inzake de overdracht aan de nieuwe onderneming, heeft de rechtbank rekening gehouden met het feit dat Frankrijk, in de persoon van de procureur van de Republiek: „de overheidsondersteuning ten bedrage van 40 miljoen FRF volgens de door elk der aanbieders aangeboden voorwaarden heeft bevestigd en wenst dat de rechtbank het plan aanneemt dat een strikt, tot de voor de financiering van het herstel van de exploitatie van de overgenomen ondernemingen noodzakelijke activa beperkt gebruik van de overheidsmiddelen waarborgt, met uitsluiting van iedere deelneming of op externe groei gerichte transactie, en dat de duurzaamheid van de activiteit en de arbeidsplaatsen waarborgt.".

2. **Herstructureringsmaatregelen en investeringen door de begunstigde van de steun**

— *Door de begunstigde van de steun genomen herstructureringsmaatregelen*

De nieuwe aandeelhouders hebben, onder toezicht van de door de rechtbank Roubaix benoemde commissaris belast met de uitvoering van het plan, de capaciteit teruggebracht door een gedeelte van de productie, met name die van basisproducten, waarop veel verlies werd geleden, definitief te beëindigen. Zo is ongeveer 60 % van de productiecapaciteit van het voormalige SA Filature waaronder met name een aantal verlieslijdende productiewerkplaatsen en een volledige vestiging (Proditex) definitief gesloten. De geraamde omzet van de nieuwe onderneming bedraagt 150 miljoen FRF, respectievelijk 38 % en 26 % van de in 1995 en in 1994 behaalde omzet. De activiteiten worden geconcentreerd op gespecialiseerde producten met een hogere toegevoegde waarde. Bovendien heeft de nieuwe onderneming met toestemming van de rechtbank 339 van de 587 werknemers van het oude concern ontslagen. Bij bovengenoemd vonnis heeft de rechtbank Roubaix besloten dat Lainière de Roubaix als schadevergoeding voor het ontslag een bedrag van 50 000 FRF per opgeheven arbeidsplaats dient te betalen (een bedrag van 16,95 miljoen FRF voor de 339 ontslagen werknemers samen).

Zoals de Commissie echter reeds heeft gesteld in haar bovengenoemd besluit tot inleiding van de procedure, heeft de Franse regering de Commissie geen herstructureringsplan voorgelegd op grond waarvan de Commissie het herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn van de begunstigde onderneming en de noodzaak van de steun kon beoordelen. Bij bovengenoemde brief van 2 maart 1998 heeft de Commissie de Franse regering met name verzocht haar: „de meest recente financiële gegevens [te verstrekken] die beschikbaar zijn over Lainière de Roubaix (...), dat wil zeggen de gedetailleerde balans en een financieel verslag, waaronder de exploitatierekening".

Bij brief van 8 mei 1998 heeft de Franse regering, naast de verwachte resultaten over de jaren 1996 tot 1999 die zij al bij brief van 2 april 1997 had overgelegd, ook de voorlopige resultatenrekening per 31 december 1997 bij de Commissie ingediend. De Franse regering heeft de overige gevraagde gegevens echter niet verstrekt.

— *Herstructureringskosten*

Wat betreft de kosten van de herstructurering heeft de Franse regering op herhaald verzoek van de Commissie om aanvullende gegevens over de precieze, met de lening van 18 miljoen FRF te dekken kosten, de volgende informatie verstrekt:

— Bij brief van 16 januari 1997 heeft de Franse regering de kosten van de herstructurering becijferd op 14,5 miljoen FRF, waarvan 12,5 miljoen FRF voor omscholingsverloven en 2 miljoen FRF voor herplaatsing van ontslagen werknemers. Bovendien heeft de Franse regering in deze brief aangegeven dat „ongeveer twintig personen vervroegd zijn gepensioneerd volgens gewoon recht"; zij deelde echter niets mee over de eventuele kosten van deze maatregel.

— Bij brief van 2 april 1997 heeft de Franse regering bevestigd dat de lening van 18 miljoen FRF de kosten moest dekken van „het in stand houden van de activiteit en de snelle aanpassing van de loonsom door middel van het sociaal plan dat na het vonnis van 17 september 1996 is uitgevoerd".

— In haar brief van 8 mei 1998 heeft de Franse regering de kosten van de herstructurering als volgt becijferd: extra huur voor ruimte die niet nodig was voor de productie in de periode 1996-1997: 2,2 miljoen FRF; kosten van de verplaatsing van producten (opslag) waardoor overladen noodzakelijk is met negatieve gevolgen voor de organisatie van de productie: niet gekwantificeerd; herinrichting van de bedrijfsruimten: 2,5 miljoen FRF; kosten in verband met de lagere productiviteit van de onderneming in de eerste zes maanden: 10 miljoen FRF; opleidingskosten: niet gekwantificeerd; kosten in verband met de sociale voordelen van niet overeenkomstig de Franse wetgeving ontslagen werknemers: niet gekwantificeerd; kosten voor het opzetten van een managementcontrolesysteem: niet gekwantificeerd.

— Bij brief van 21 juli 1998 heeft de Franse regering gesteld dat het „onmogelijk was bepaalde middelen exact aan een specifieke bestemming toe te wijzen". De Franse regering gaf voorts aan, dat de lening overeenkwam met de periode van hervatting van de activiteit na het gerechtelijke herstel en bevestigde dat de lening van 18 miljoen FRF was gebruikt voor kosten in verband met de hervatting van de activiteit, voor de financiering van de exploitatie en voor een gedeelte van de geplande investeringen. Bovendien becijferde de Franse regering de kosten van de lagere productiviteit van de onderneming in de eerste zes maanden (10 miljoen FRF), de kosten van de herinrichting van de bedrijfsruimten (2,5 miljoen FRF) (brief van 8 mei 1998), en de kosten van de extra huur voor ruimte die in de periode 1996-1999 niet nodig was voor de productie (5 miljoen FRF). Tenslotte noemde de Franse regering de kosten in verband met ontoereikende kwalificaties van het personeel (niet gekwantificeerd) en de extra kosten in verband met de sociale voordelen als gevolg van het aantal dienstjaren van de meeste overgenomen werknemers (1,6 miljoen FRF per jaar).

— Bij brief van 16 oktober 1998 heeft de Franse regering, naast de reeds bij genoemde brief van 21 juli verstrekte gegevens, meegedeeld dat extra kosten van [...] (*) zouden kunnen ontstaan. Deze kosten stonden op het tijdstip van de genoemde brief echter nog niet definitief vast.

— *Investeringskosten*

Voorts heeft Lainière de Roubaix een investeringsprogramma uitgevoerd ten belope van 22,2 miljoen FRF, gespreid over drie jaar, dat erop gericht was de efficiëntie van de productie-installaties te verbeteren en de bijkomende kosten (verwarming, onderhoud enz.) zoveel mogelijk te beperken. Dit programma omvat met name de modernisering van de machines die vanuit een oogpunt van kwaliteit en productiviteit verouderd zijn, de aanschaf van nieuwe automatische spoelmachines (9,5 miljoen FRF), de ontwikkeling in de richting van meer gedifferentieerde producten zoals Plyfil Lycra (7,6 miljoen FRF) en de installatie van een ketel en de aanpassing ervan aan de eisen (5,1 miljoen FRF).

— *Overige informatie*

Op dit moment is Lainière de Roubaix actief in de textielsector (wolspinnerij); het bedrijf concurreert rechtstreeks met andere producenten, met name in Europa en Azië. Lainière de Roubaix is gevestigd in het gewest Nord-Pas-de-Calais, dat uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag en overeenkomstig het besluit van de Commissie van 14 september 1994 betreffende ruimtelijke-ordeningspremies voor industriële projecten [2], in aanmerking komt voor regionale steun. Lainière de Roubaix heeft thans (brief van 24 september 1997 en op de datum van de hervatting van de activiteit van de onderneming) 248 werknemers in dienst, heeft een omzet (voorlopige schatting) van 150 miljoen FRF en een balanstotaal van 60 miljoen FRF. 85 % van het kapitaal is in handen van natuurlijke personen.

Het marktaandeel van Lainière de Roubaix bedraagt volgens de gegevens van de Franse autoriteiten slechts 0,4 % van de Europese productie en 8 % van de Franse productie. Ongeveer 50 % van de productie wordt uitgevoerd, waarvan meer dan de helft naar andere lidstaten.

3. **Verleende steun**

a) *Lening van 18 miljoen FRF*

Ten aanzien van de participatielening van 18 miljoen FRF heeft de Franse regering de volgende voorwaarden voor de verstrekking van de lening medegedeeld: looptijd van twaalf jaar, waarvan twee jaar met vrijstelling, met een vaste rente van 4,5 % en 6,5 % gedurende de tien resterende jaren, vermeerderd met een extra geïndexeerde vergoeding over de brutomarge van zelffinanciering. Bij brief van 2 april 1997 heeft de Franse regering de voorlopige geconsolideerde resultaten van Lainière de Roubaix medegedeeld, waarin de rente over de participatielening over 1996 200 000 FRF bedraagt, over 1997 800 000 FRF, over 1998 900 000 FRF en over 1999 1 100 000 FRF. De Franse regering heeft in haar brief van 21 juli 1998 betoogd, dat de lening is verstrekt tegen marktvoorwaarden.

(*) Sommige gedeelten van de onderhavige tekst zijn bewerkt opdat vertrouwelijke gegevens niet bekend worden gemaakt. Deze gedeelten zijn door van een asterisk voorziene vierkante haken aangegeven.

[2] PB C 364 van 20.12.1994, blz. 6.

Daarnaast heeft de Franse regering in antwoord op de door de Commissie in haar brief van 17 juni 1998 gestelde vraag of Lainière de Roubaix — ten tijde van de verstrekking van de lening door de staat — bij particuliere banken leningen had gekregen en zo ja, onder welke voorwaarden (rente, vrijstelling, duur enz.), de Commissie medegedeeld dat „de onderneming bij een financiële instelling (...) over een kredietlimiet van 28 miljoen FRF beschikte waarvan de rente thans 4,2 % bedraagt".

De Franse regering heeft echter niet meegedeeld welke voorwaarden voor de lening golden op het moment dat de participatielening van de overheid werd verstrekt en evenmin wat de status is van de betrokken financiële instellingen.

Bij brief van 2 april 1997 heeft de Franse regering bevestigd dat de participatielening is verstrekt nadat het plan voor de overname van de activa door Lainière de Roubaix op 1 oktober 1996 in werking trad.

b) *Investeringspremie van 22 miljoen FRF*

In het kader van de overname heeft de Franse regering Lainière de Roubaix tevens een investeringspremie toegekend ten bedrage van 22 miljoen FRF op basis van de gedane investeringen die hiervoor zijn vermeld.

Dit bedrag is op een geblokkeerde rekening geplaatst die wordt beheerd door de door de rechtbank van Roubaix benoemde commissaris belast met de uitvoering van het plan. De fondsen worden vrijgegeven naarmate de onderneming het investeringsplan uitvoert. De Franse regering heeft de Commissie niet meegedeeld welk steunbedrag reeds is vrijgegeven.

c) *Rechtsgrondslag van de steun*

De participatielening is door de regering verstrekt op een ad hoc rechtsgrondslag en valt niet binnen een door de Commissie goedgekeurde steunregeling.

De investeringspremie van 22 miljoen FRF is verstrekt op basis van de „kredietregeling van het industriebeleid van het ministerie van Industrie („régime des crédits de politique industrielle du ministère de l'Industrie") (CIRI, begrotingslijn 64-96)". Deze regeling is nooit overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag bij de Commissie aangemeld. Ten aanzien van deze regeling heeft de Commissie de Franse regering echter bij brief van 3 juli 1991 als dienstige maatregel uit hoofde van artikel 93, lid 1, voorgesteld, dat alle gevallen van steun ten behoeve van herstructurering op grond van deze regeling vooraf zouden worden aangemeld. Bij brief van 11 november 1991 heeft de Franse regering ingestemd met dit voorstel van afzonderlijke aanmelding voorzover het gaat om steun van meer dan 5 miljoen FRF. Dit bedrag is in het onderhavige geval duidelijk overschreden.

III. OPMERKINGEN IN HET KADER VAN DE PROCEDURE VAN ARTIKEL 93, LID 2

1. Door de Commissie genoemde redenen om de procedure van artikel 93, lid 2, in te leiden

In haar besluit tot inleiding van de bovengenoemde procedure heeft de Commissie twijfel geuit over de vraag of de steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. Daarvoor heeft zij in hoofdzaak de volgende redenen genoemd.

De Commissie onderzoekt de staatssteun gericht op de redding en de herstructurering van ondernemingen in moeilijkheden op basis van de in 1994 gepubliceerde kaderregeling ([3]). Op grond van de informatie waarover de Commissie ten tijde van de inleiding van de procedure beschikte, was zij niet in staat na te gaan of de verleende steun volgens de in genoemde kaderregeling vermelde criteria als verenigbaar kon worden beschouwd. Bovendien was de Commissie door het ontbreken van een herstructureringsplan met alle noodzakelijke elementen om de verenigbaarheid van de steun te kunnen beoordelen, niet in staat zich te overtuigen van de levensvatbaarheid van de onderneming op lange termijn en van het feit dat de steun beperkt bleef tot het absoluut noodzakelijke minimum om de herstructurering van de onderneming mogelijk te maken. Zij heeft echter aangegeven dat de onderneming onder bepaalde voorwaarden en tot een zekere hoogte voor regionale steun uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag in aanmerking kon komen.

2. Opmerkingen van de Franse regering in het kader van de procedure

De Franse regering wijst erop dat naar haar mening de steun die zij aan Lainière de Roubaix heeft toegekend als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt moet worden beschouwd. Zij handhaaft haar standpunt dat de staatsmaatregelen ten gunste van Lainière de Roubaix in hun totaliteit dienen te worden beoordeeld, dat wil zeggen de investeringssteun en de participatielening samen. Deze twee maatregelen, de beëindiging van de structureel verlieslijdende activiteiten en de investering in opkomende marktniches, zouden noodzakelijk zijn om het herstel van de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming te waarborgen.

Uitgaande van een subsidie-equivalent van 22 miljoen FRF voor de investeringspremie en van −0,4 miljoen FRF voor de lening (op basis van de referentierentevoet van 5,55 % zoals medegedeeld door de Commissie bij brief van 18 augustus 1997) becijfert de Franse regering het subsidie-equivalent van de herstructureringssteun op 21,6 miljoen FRF of op een steunintensiteit van 55 % (brieven van 24 september 1997 en 8 mei 1998).

([3]) PB C 368 van 23.12.1994, blz. 12.

De Franse regering beklemtoont voorts dat de lening van 18 miljoen FRF moet worden beschouwd als reddingssteun in de zin van de voornoemde kaderregeling, ook al is de duur ervan meer dan zes maanden, die in de kaderregeling als de doorgaans maximale periode wordt aangegeven. Deze steun zou dus moeten worden beschouwd als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt (brief van 24 september 1997). Voorts betwist zij de kwalificatie „onwettige steun" maar weigert zij over dit punt opmerkingen te maken (brief van 8 mei 1998). De Franse regering betwist het door de Commissie in haar besluit tot inleiding van de procedure ingenomen standpunt dat de Franse regering de Commissie onvoldoende informatie zou hebben verstrekt om haar in staat te stellen de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming te beoordelen (brief van 24 september 1997).

De Franse regering betoogt dat de aan Lainière de Roubaix verleende steun niet als mededingingsvervalsing kan worden beschouwd. Enerzijds had de nieuwe onderneming haar productiecapaciteit sterk teruggebracht en een aantal productievestigingen gesloten; anderzijds zou het marktaandeel van de onderneming op de Europese markt verwaarloosbaar klein zijn (brief van 24 september 1997). Volgens de Franse regering moet ook in aanmerking worden genomen dat Lainière de Roubaix volgens de communautaire definitie tot het midden- en kleinbedrijf behoort en gevestigd is in een gebied dat in aanmerking komt voor regionale steun uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag, waarbij de toegestane steunintensiteit voor een onderneming die tot het midden- en kleinbedrijf behoort maximaal 33 % bedraagt (brief van 24 september 1997). Ten slotte legt de Franse regering de Commissie informatie over volgens welke de markt waarop Lainière de Roubaix op dit moment actief is geen overcapaciteit kent, maar juist groeit (brief van 8 mei 1998).

3. **Opmerkingen van belanghebbenden**

In het kader van de procedure hebben de ondernemingen „Leuze Textil GmbH & Co.", Owen-Teck, Duitsland (bij brieven van 11 november en 17 december 1996, alsmede van 11 februari 1998), en „Kammspinnerei Stöhr GmbH", Mönchengladbach, Duitsland (bij brief van 23 januari 1998), alsmede de Fédération textile Febeltex (bij brief van 22 januari 1998) bij de Commissie opmerkingen ingediend. In die opmerkingen wezen zij in hoofdzaak op de problemen van de betrokken markt als zodanig en vroegen zij de Commissie de verenigbaarheid van de aan Lainière de Roubaix verleende steun te onderzoeken. De Commissie heeft bij brief van 2 maart 1998 de Franse regering een afschrift van deze brieven toegezonden en haar in de gelegenheid gesteld hierop te reageren.

IV. **BEOORDELING VAN DE STEUN**

1. **Staatssteun in de zin van artikel 92, lid 1**

a) *De investeringspremie van 22 miljoen FRF*

De investeringspremie behelst staatssteun in de zin van artikel 92, lid 1. Zij is namelijk door de staat verstrekt in de vorm van een niet-terugvorderbare subsidie aan een specifieke onderneming en brengt dus voor die onderneming een financieel voordeel mee ten belope 22 miljoen FRF. Bovendien dreigt zij de mededinging te vervalsen, daar zij een economisch voordeel vormt waarvan andere producenten niet hebben kunnen profiteren. Zij beïnvloedt het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig, aangezien een aanzienlijk deel van de producten van de onderneming naar de andere lidstaten wordt uitgevoerd.

Het feit dat een onderneming haar productiecapaciteit aanzienlijk terugbrengt, sluit op zichzelf niet uit dat de onderzochte maatregelen worden gekwalificeerd als staatssteun in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag. Evenmin is het relatief geringe marktaandeel van de onderneming op de Europese markt op zichzelf geen reden te stellen dat er geen mededingingsvervalsing mogelijk zou zijn. Zonder de betrokken steun zou de begunstigde onderneming namelijk de investeringen die zij feitelijk heeft gedaan, niet hebben kunnen doen en hadden bepaalde marktaandelen van de begunstigde onderneming dus door concurrerende ondernemingen kunnen worden veroverd.

b) *De participatielening van 18 miljoen FRF*

Een door de staat verstrekte participatielening vormt een economisch voordeel voor de begunstigde onderneming, voorzover die participatielening de onderneming in staat stelt kapitaal te verwerven tegen voorwaarden die gunstiger zijn dan de marktvoorwaarden. Bij de vergelijking tussen de marktvoorwaarden en de voorwaarden van de onderzochte lening moet worden uitgegaan van het tijdstip van de verstrekking van de lening, dat wil zeggen — aangezien de Franse autoriteiten geen precieze datum hebben medegedeeld — van het tijdstip van de feitelijke hervatting van de onderneming op 1 oktober 1996, die met de onderzochte lening is gefinancierd.

De door de Franse regering gekozen methode van berekening van het rentepercentage voor de participatielening behelst een verhoging van de rente gedurende de laatste tien jaar van de looptijd van de lening die eerder afhankelijk is van de resultaten van de onderneming dan van de marktrente. Op grond van deze methode kan dus niet als zodanig worden geconcludeerd dat de participatielening tegen marktvoorwaarden is verstrekt.

Doordat er geen precieze gegevens beschikbaar zijn om de voorwaarden van de door de staat verstrekte lening te vergelijken met die van de markt, maakt de Commissie gebruik van een referentierentevoet om het steunelement van een lening te berekenen. Deze referentierentevoet wordt geacht het gemiddelde niveau van de marktrentes in de lidstaten weer te geven voor leningen op middellange en lange termijn tegen normale zekerheidstellingen. In het onderhavige geval heeft de staat een participatielening verstrekt die hem de optie geeft tot deelnemingen in de betrokken onderneming. Deze maatregel lijkt dus op kapitaalinbreng door de staat. De Commissie

heeft de voorwaarden gepubliceerd op grond waarvan kan worden beoordeeld of de inbreng van nieuw kapitaal door de staat al dan niet een steunmaatregel van de staat vormt ([4]). Hierin stelt de Commissie dat de inbreng van nieuw kapitaal in ondernemingen geen element van staatssteun vormt indien die inbreng geschiedt in omstandigheden welke aanvaardbaar zouden zijn voor een particuliere investeerder die volgens de in een markteconomie normale gebruiken handelt.

In het onderhavige geval kan de Commissie niet concluderen dat de verstrekking van de participatielening door de Franse regering in het kader van de overname van de activa van SA Filature door Lainière de Roubaix heeft plaatsgevonden tegen voorwaarden die aanvaardbaar zouden zijn voor een particuliere investeerder die volgens de in een markteconomie normale voorwaarden handelt. In haar bovengenoemde besluit tot inleiding van de procedure heeft de Commissie al aangetoond dat de overname van de activa door de nieuwe onderneming in hoofdzaak is gebaseerd op staatssteun, met name gezien de geringe omvang van het maatschappelijke kapitaal in verhouding tot de verleende steun. Bovendien heeft de Franse regering, ondanks het verzoek van de Commissie hiertoe, niet aangetoond dat Lainière de Roubaix — op het tijdstip van de verstrekking van de participatielening door de staat — leningen of kapitaalinbreng heeft verkregen of had kunnen verkrijgen tegen met die van de onderzochte lening vergelijkbare voorwaarden. In die omstandigheden is het passend voor de berekening van het steunelement van de onderzochte lening de genoemde referentierentevoet te hanteren als indicator van de markrente.

Ten tijde van de verstrekking van de lening werd door de Commissie met instemming van de lidstaten die bijeen waren op de multilaterale bijeenkomst van 24 en 25 juni en van 15 december 1993, voor de vaststelling van de rentevoet de methode gebruikt, die de Commissie bij brief van 17 januari 1994 aan de lidstaten heeft medegedeeld. Op grond van die methode deelt de Commissie de lidstaten aan het begin van ieder jaar de referentierentevoet mee. Bij brief van 2 augustus 1996 aan de Franse regering heeft de Commissie een referentierentevoet van 8,28 % meegedeeld, die met ingang van 1 augustus 1996 van kracht werd en gold op het tijdstip van de verstrekking van de participatielening door de staat. Aangezien geen nauwkeuriger gegevens zijn ontvangen over de rente op met de aan Lainière de Roubaix verstrekte lening vergelijkbare commerciële participatieleningen, moet voor de reeds verstreken looptijd van de lening deze referentierentevoet worden gehanteerd als minimale marktrente voor de in 1996 verstrekte participatielening.

Het subsidie-equivalent van deze participatielening komt dus overeen met het renteverschil tussen de door de staat voor de onderzochte lening gehanteerde rente en de referentierentevoet. Dit verschil moet als een door de staat aan de begunstigde onderneming verleend economisch voordeel worden beschouwd. Evenals de investeringspremie dreigt deze lening, voorzover deze een financieel voordeel inhoudt, de mededinging te vervalsen en beïnvloedt zij het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig. De lening bevat dus elementen van steun in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag.

Op grond van de toepassing van de bovengenoemde referentierentevoet en uitgaande — bij gebrek aan door de Franse regering verstrekte gegevens — van een lineaire aflossing van de lening raamt de Commissie het bruta subsidie-equivalent van de participatielening van 18 miljoen FRF op 1 461 067 FRF voor de volledige looptijd van de lening (als indicatie, in het geval dat de rentevoet zou worden verhoogd tot het niveau van de referentierentevoet van 31 december 1998, zou dit bedrag 1 164 980 FRF zijn).

De hierboven beschreven methode is ook door de Franse regering toegepast bij haar berekening van de steunintensiteit zoals vermeld in de bovengenoemde brieven. De uitkomst van die berekening is echter onjuist, omdat de Franse regering voor die berekening de bij brief van 18 augustus 1997 door de Commissie aan de Franse regering meegedeelde referentierentevoet van 5,55 % heeft gehanteerd, die op 1 augustus 1997 van kracht was maar die niet gold ten tijde van de verstrekking van de lening.

2. **Onwettigheid van de steun**

Zoals in het voorafgaande is aangetoond, is de steun niet verleend op basis van een door de Commissie goedgekeurde regeling. De onderzochte steun is in strijd met artikel 93, lid 3, verleend, voordat de Commissie een besluit over de verenigbaarheid ervan met de gemeenschappelijke markt had genomen. Dit geldt ook voor de investeringspremie van 22 miljoen FRF ondanks het feit dat deze nog niet volledig aan de begunstigde is uitgekeerd, aangezien het besluit tot toekenning is genomen en betaling ervan nog slechts afhankelijk is van de tenuitvoerlegging van de verschillende fasen van het investeringsplan. De steunmaatregelen moeten derhalve als onwettig worden beschouwd.

3. **Verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt**

De steun is niet verenigbaar met de gemeenschappelijke markt op grond van de uitzonderingen van artikel 92, lid 2, omdat het niet gaat om steunmaatregelen van sociale aard aan individuele verbruikers en om steunmaatregelen tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen. Ook de uitzondering van artikel 92, lid 2, onder c), is niet toepasselijk. De steunmaatregelen kunnen evenmin verenigbaar worden geacht op basis van artikel 92, lid 3, onder a), b) en d). De steunmaatregelen zijn namelijk niet gericht op de bevordering van de economische ontwikkeling van een streek waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een

([4]) *Bulletin van de Europese Gemeenschappen* 9-1984

ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst in de zin van artikel 92, lid 3, onder a), in de zin van de mededeling van de Commissie inzake de wijze van toepassing van artikel 92, lid 3, onder a) en c), van het EEG-Verdrag op regionale steunmaatregelen ([5]) en in de zin van het besluit van de Commissie betreffende ruimtelijke-ordeningspremies voor industriële projecten ([6]). Evenmin zijn de steunmaatregelen bestemd ter bevordering van de verwezenlijking van een omvangrijk project van gemeenschappelijke Europese betekenis, om een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen of om de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen.

Het is derhalve passend het onderzoek naar de verenigbaarheid van de steunmaatregelen te beperken tot de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c). In verband hiermee moet de toepasselijkheid van de uitzondering worden onderzocht op basis van de kaderregelingen en de richtsnoeren, die op doorzichtige wijze weergeven hoe de betrokken uitzondering door de Commissie wordt uitgelegd.

— *Reddings- en herstructureringssteun*

Om de hierna volgende redenen kan de Commissie niet concluderen dat de onderzochte steunmaatregelen verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden geacht.

In de eerste plaats is, overeenkomstig de vaste praktijk van de Commissie die gebaseerd is op de kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun ([7]), een van de voorwaarden voor de verenigbaarheid van herstructureringssteun de indiening van een herstructureringsplan op grond waarvan de Commissie zich ervan kan vergewissen dat de levensvatbaarheid van de onderneming binnen een redelijk tijdsbestek duurzaam kan worden hersteld. Dit plan moet zijn gebaseerd op realistische veronderstellingen over de omstandigheden waaronder de onderneming die de steun ontvangt in de toekomst zal functioneren. Zoals aangegeven in punt II.2 van deze beschikking en zoals de Commissie in haar besluit tot inleiding van de procedure reeds heeft vermeld, heeft de Franse regering de Commissie geen geloofwaardig herstructureringsplan voorgelegd. Dus moet worden vastgesteld dat sinds de inleiding van de procedure een dergelijk plan door de Franse autoriteiten niet bij de Commissie is ingediend. De Commissie kan daarom geen ander standpunt innemen dan bij de genoemde inleiding van de procedure.

Voorts is niet voldaan aan de in voornoemde kaderregeling gestelde voorwaarde dat de herstructureringssteun in detail aan de Commissie wordt voorgelegd. Enerzijds is namelijk geen antwoord ontvangen op de expliciete vraag van de Commissie om bepaalde informatie, zoals in punt II.2 is aangegeven. Anderzijds zijn bepaalde elementen van de herstructureringskosten niet becijferd (nog steeds punt II.2). Bovendien lopen zoals eerder aangegeven de aan de Commissie meegedeelde kosten naar gelang van de brieven van de Franse autoriteiten sterk uiteen.

Ten aanzien van de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming, zoals die zou blijken uit voor de inleiding van de procedure aan de Commissie voorgelegde voorlopige jaarrekeningen (brieven van 22 november 1996 en 2 april 1997) moet worden vastgesteld, dat de eerste exploitatierekening die is verstrekt fouten in de berekening van het bedrijfsresultaat bevat. De tweede exploitatierekening geeft aan dat het nettoresultaat van de onderneming in 1996 (ongeveer 20 miljoen FRF) uitsluitend aan de toekenning van de investeringssteun is toe te schrijven. Het nettoresultaat over 1999, het jaar waarin de herstructurering zou worden voltooid, zou 848 000 FRF bedragen, wat een aanhoudende teruggang van 60 % tot 70 % per jaar sinds 1996 betekent. Een dergelijk resultaat zou als een zeker gebrek aan concurrentievermogen van de onderneming kunnen worden geïnterpreteerd.

Uit het voorafgaande volgt dat, zelfs bij het ontbreken van een herstructureringsplan in de zin van de bovengenoemde kaderregeling, de door de Franse autoriteiten verstrekte gegevens niet de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming aantonen.

Dit feit wordt nog versterkt door de meest recente gegevens die de Franse regering in haar faxbericht van 16 oktober 1998 heeft verstrekt: volgens deze gegevens blijven de resultaten van een aanzienlijk deel van de activiteiten van de nieuwe onderneming namelijk ver beneden de verwachtingen waarvan de overnemende onderneming in haar herstructureringsplan is uitgegaan. [...]'. Nog afgezien van het feit dat de diverse gegevens die de Franse regering heeft verstrekt en die zijn beschreven onder II.1. en II.2. van deze beschikking, niet als een herstructureringsplan in de zin van de kaderregeling kunnen worden beschouwd, tonen deze feiten aan dat de verstrekking van de onderhavige steunmaatregelen niet van een geloofwaardig herstructureringsplan vergezeld is gegaan.

Daarbij komt dat, nog steeds volgens dezelfde kaderregeling, de steun in verhouding moet staan tot de kosten en baten van de herstructurering. Dit vereist met name dat de begunstigden van de steun doorgaans een aanzienlijke bijdrage leveren tot het herstructureringsplan, hetzij met eigen middelen, hetzij door een externe commerciële lening tegen marktvoorwaarden. In dit geval brengt de overnemende onderneming een kapitaal in van ongeveer 500 000 FRF boven de bedragen die bestemd zijn voor de verwerving van de activa, te weten 4,8 miljoen FRF. Dit moet worden vergeleken met de 40 miljoen FRF aan overheidsmiddelen. De wanverhouding lijkt overduidelijk, omdat de overnemende onderneming niet meer dan 12 % van deze middelen inbrengt. Er is dus niet voldaan aan de evenredigheidsvoorwaarde.

([5]) PB C 212 van 12.8.1988, blz. 2.
([6]) Zie voetnoot 2.
([7]) Zie voetnoot 3, onder 3.2.

Deze wanverhouding tussen overheidsmiddelen en inbreng van de overnemende onderneming geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen. In de eerste plaats is het duidelijk dat de onderneming hoe dan ook zonder de inbreng van de staat niet levensvatbaar zou zijn. In de tweede plaats wijst de aanhoudende en zeer sterke teruggang van de winst tijdens de veronderstelde duur van de herstructurering op een buitengewoon optimistische hypothese, omdat de overnemende onderneming in 1998 aanvullende maatregelen in de vorm van de sluiting van productiewerkplaatsen moet overwegen. Tenslotte blijkt uit de inlichtingen van de Franse autoriteiten volgens welke de gemiddelde prijs die de onderneming hanteert hoger is dan de gemiddelde prijs op de relevante markt en de prijzen op die specifieke markt (Lycra wol) eveneens tot de hoogste van Europa behoren (brief van 8 mei 1998), dat de onderneming tot de minst concurrerende op de markt behoort, en dat terwijl zij dankzij de staatssteun een belangrijk deel van haar kosten niet heeft behoeven te dragen.

Ook het door de Franse regering verdedigde standpunt dat de steun in de vorm van de participatielening als reddingssteun moet worden gekwalificeerd, kan niet worden aanvaard. De richtsnoeren definiëren reddingssteun immers als steun waarbij „een onderneming die wordt geconfronteerd met een aanzienlijke verslechtering van haar financiële situatie, tot uiting komend in een acute liquiditeitscrisis of technische insolventie, [wordt] geholpen haar positie tijdelijk te handhaven, terwijl een analyse van haar moeilijkheden kan worden uitgevoerd en een passend plan kan worden opgesteld om de toestand te verhelpen".

De onderhavige steun is echter verleend om de overname van de activa en daarmee de oprichting van de nieuwe onderneming mogelijk te maken. Alles wijst erop, dat de steun niet is verleend om haar te helpen haar activiteit tijdelijk te handhaven, totdat een herstructureringsplan is opgesteld; zoals de Commissie hiervoor heeft geconcludeerd, ontbreekt een dergelijk herstructureringsplan.

— *Steunmaatregelen om de regionale ontwikkeling te vergemakkelijken*

Uit hoofde van de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag kan de Commissie steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, als verenigbaar beschouwen, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad. Bij voornoemd besluit van 14 september 1994 betreffende ruimtelijke-ordeningspremies voor industriële projecten heeft de Commissie op basis van de sociaal-economische gegevens van de betrokken streken besloten dat initiële investeringen in de zin van punt 18 i) van de bijlage bij de mededeling van de Commissie over regionale steunregelingen ([8]) in de streek waar Lainière de Roubaix is gevestigd, in aanmerking kunnen komen voor regionale steun met een brutosteunintensiteit van 25 % voor een grote onderneming. Voor kleine en middelgrote ondernemingen kan dit worden vermeerderd met nog eens 10 % (waarmee de steunintensiteit komt op bruto 35 %). Lainière de Roubaix moet worden beschouwd als een kleine of middelgrote onderneming in de zin van de communautaire definitie.

Aangaande de aan Lainière de Roubaix toegekende investeringspremie van 22 miljoen FRF oordeelt de Commissie als volgt: de hierboven beschreven investeringen ten bedrage van 22,2 miljoen FRF van Lainière de Roubaix kunnen als initiële investeringen in de zin van de mededeling van 1979 worden beschouwd. Derhalve, en gelet op het voorgaande, kan de investeringssteun ten belope van 35 % van de brutowaarde van de investeringskosten van 22,2 miljoen FRF, dat wil zeggen bruto 7,77 miljoen FRF, op grond van de uitzondering van artikel 92, lid 3, onder c), als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd. Steun ten belope van 14,23 miljoen FRF kan op grond van deze grondslag echter niet als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd.

Ten aanzien van de participatielening van 18 miljoen FRF moet echter worden vastgesteld dat de in aanmerking komende kosten, zoals medegedeeld door de Franse regering in haar brief van 21 juli 1998, niet als initiële investeringen in de zin van de voornoemde mededeling kunnen worden beschouwd. Het betreft immers kosten met een vast karakter, die normaal door een onderneming moeten worden gedragen. Deze steun moet dus worden beschouwd als exploitatiesteun; een dergelijke steun kan, overeenkomstig de vaste praktijk van de Commissie op grond van de mededeling van de Commissie inzake de wijze van toepassing van artikel 92, lid 3, onder a) en c), van het EEG-Verdrag op regionale steunmaatregelen ([9]), niet worden verleend buiten een streek die uit hoofde van artikel 92, lid 3, onder a), voor regionale steun in aanmerking komt. De participatielening kan dus op grond van deze uitzondering niet als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd.

— *Andere gronden voor uitzondering*

Ten slotte zou Lainière de Roubaix in beginsel voor werkgelegenheidssteun uit hoofde van de richtsnoeren betreffende werkgelegenheidssteun ([10]) in aanmerking komen. Er moet echter worden vastgesteld dat de Franse regering, ondanks de vele verzoeken om informatie van de kant van de Commissie, niet duidelijk de sociale kosten heeft aangetoond en becijferd die voor de onderzochte steun in aanmerking zouden kunnen komen. In haar meest recente brieven, van 8 mei, 21 juli en 16 oktober 1998, heeft de Franse regering immers alleen kosten meegedeeld die niet voor werkgelegenheidssteun op basis van de genoemde richtsnoeren in aanmerking kunnen komen.

([8]) PB C 31 van 3.2.1979, blz. 9.
([9]) Zie voetnoot 5, punt 6.
([10]) PB C 334 van 12.12.1995, blz. 4.

V. **CONCLUSIES**

De Commissie stelt vast dat de Franse regering in strijd met artikel 93, lid 3, van het Verdrag op onwettige wijze een investeringspremie van 22 miljoen FRF en een participatielening van 18 miljoen FRF heeft verstrekt.

De Commissie is van oordeel dat de investeringssteun ten bedrage van bruto 35 % van de investeringskosten van 22,2 miljoen FRF, dat wil zeggen ten bedrage van 7,77 miljoen FRF, op grond van artikel 92, lid 3, onder c), als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden beschouwd. Daarentegen moet steun ten bedrage van 14,23 miljoen FRF als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd. Teneinde de economische situatie te herstellen waarin de onderneming zich zonder de verstrekking van de onverenigbare steun zou bevinden, dient de Franse regering derhalve alle noodzakelijke maatregelen te treffen om de niet-verenigbare steun ten bedrage van 14,23 miljoen FRF van de begunstigde terug te vorderen.

Voorts stelt de Commissie vast, dat de lening van 18 miljoen FRF een element van steun bevat bestaande uit het verschil tussen de door de Franse regering gehanteerde rente en de ten tijde van de verstrekking van de lening geldende referentierentevoet. De Commissie raamt dit bedrag op 1 461 067 FRF voor de volledige looptijd van de lening (als indicatie, in het geval dat de rentevoet zou worden verhoogd tot het niveau van de referentierentevoet van 31 december 1998, zou dit bedrag 1 164 980 FRF zijn). De steun ter hoogte van dit bedrag moet als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd. De Franse regering moet, teneinde de economische situatie te herstellen waarin de onderneming zich zonder de verstrekking van de onverenigbare steun zou bevinden, onverwijld de betrokken steun intrekken door de normale marktvoorwaarden toe te passen, die minimaal overeenkomen met de ten tijde van de verstrekking van de lening geldende referentierentevoet van 8,28 %,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun van Frankrijk ten gunste van Nouvelle Filature Lainière de Roubaix in de vorm van een investeringspremie kan op grond van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag voor een bedrag van 7,77 miljoen FRF als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd.

Artikel 2

De steun van Frankrijk ten gunste van Nouvelle Filature Lainière de Roubaix in de vorm van een investeringspremie is voor een bedrag van 14,23 miljoen FRF met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar.

Artikel 3

1. De participatielening van 18 miljoen FRF vormt steun, voorzover de door Frankrijk voor die lening gehanteerde rentevoet lager is dan de referentierentevoet van 8,28 % die gold op het tijdstip van verstrekking van de lening.

2. De in lid 1 genoemde steun van Frankrijk ten gunste van Nouvelle Filature Lainière de Roubaix is met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar.

Artikel 4

1. Frankrijk treft alle noodzakelijke maatregelen om van de begunstigde, Nouvelle Filature Lainière de Roubaix, de in artikel 2 genoemde steun, die haar reeds op onwettige wijze ter beschikking is gesteld, terug te vorderen.

2. De terugvordering geschiedt overeenkomstig de procedures van het nationale recht. Over de terug te vorderen bedragen wordt rente geheven vanaf de datum waarop zij de begunstigde ter beschikking zijn gesteld tot de feitelijke terugbetaling ervan. De rente wordt berekend op basis van de referentierentevoet die wordt gehanteerd ter berekening van het subsidie-equivalent bij steunmaatregelen met regionale bestemming.

3. Frankrijk beëindigt onverwijld de in artikel 3 genoemde steun door de normale marktvoorwaarden toe te passen, die minimaal overeenkomen met de ten tijde van de verstrekking van de lening geldende referentierentevoet van 8,28 %.

Artikel 5

Frankrijk stelt de Commissie binnen twee maanden na de kennisgeving van deze beschikking in kennis van de maatregelen die het heeft getroffen om hieraan te voldoen.

Artikel 6

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 4 november 1998.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Lid van de Commissie